

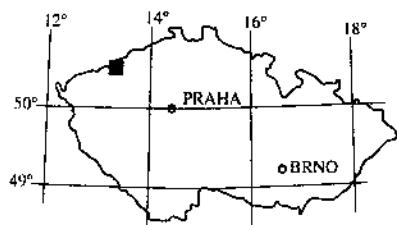
ORGANICKÉ SEDIMENTY NA LISTECH HORA SVATÉHO ŠEBESTIÁNA A NAČETÍN

The organic sediments on map sheets Hora Svatého Šebestiána and Načetín

EVA BŘÍZOVÁ - PAVEL HAVLÍČEK

Ceský geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

(01-44 Vejprty, 01-42 Načetín)



Key words: Quaternary, Organic sediments, Pollen analyses, Krušné hory Mts., Bohemia

Abstract: Characteristic peat bogs, dated to Late Glacial and Holocene occur in the vicinity of Hora Svatého Šebestiána and Načetín villages. Paleobotanical (pollen analyses) and radiocarbon investigations were carried out on these localities.

I v roce 1999 jsme pokračovali ve výzkumu pozdněglaciálních a holocenních rašeliniště komplexů Krušných hor (BŘÍZOVÁ, HAVLÍČEK et MLČOCH 1999). Zaměřili jsme se zejména na podrobný průzkum rašeliniště, která jsou hlavní a nejvýznamnější součástí této krajiny. Odebrali jsme ca 40 vzorků pro pylovou analýzu (PA), které byly poslány k maceraci do laboratoře a budou průběžně zpracovávány paleontologicky (d. b. 438/01-442 HSŠ-2 mocnost 1,40 m; d. b. 439/01-442 HSŠ-3 mocnost 1,40 m; d. b. 440/01-442 „Výsluní“ mocnost 0,70 m, 1 informativní vzorek pro PA; d. b. 56/01-424 Načetín rybník 1 informativní vzorek pro PA, d. b. 57/01-424 Načetín mocnost 0,30 m 1 informativní vzorek, d. b. 58/01-424 Načetín mocnost 1,30 m, 3 informativní vzorky pro PA).

Předběžný popis profilů:

1. **Hora Sv. Šebestiána HSŠ-2** d. b. 438/01-442
jz. od obce, 375 m z. od k. 884 a 750 m jjv. od k 878, kopaná sonda v odvodňovacím příkopu podél cesty v rašelišti Na výsluní
0,00–0,50 m – tmavě hnědá až černá, slabě rozložená, středně ulehlá rašelina (možnost přemístění – cesta)
–0,55 m – černá stlačená rašelina
–1,35 m – sytě černá, silně stlačená, silně rozložená rašelina se dvěma polohami dřev (0,65 m a 1,20 m)
–1,40 m – světle bělošedé, slabě nazelenalé, písčité jíly (zvětralina)
– hlouběji – šedobílé slabě navětralé ortoruly (podloží in situ)

vzorky PA: odběr 23 vzorků z plechových krabic a jednotlivých vzorků po 5 cm

3. jednotlivé vzorky 0,35 m; 0,30 m; 0,25 m; 0,20 m; 0,15 m; 0,10 m; 0,05 m
2. krabice (0,90–0,40 m)
1. krabice (1,40–0,90 m)

radiokarbonové datování: HSŠ-2/1/1,30–1,35 = Gd–10 996 = stáří 7710 ± 160 BP

2. **Hora Sv. Šebestiána** HSŠ-3 d. b. 439/01-442
jz. od obce, 1,5 km jjv. od k. 893 a 1,6 km sz. od k. 914, kopaná sonda

0,00–0,60 m – tmavě hnědá, slídnatá, málo ulehlá, zvětralá rašelina s uhlíky
–1,00 m – světle rezavě hnědá, málo rozložená rašelina
–1,30 m – tmavě černá, ulehlá, silně rozložená rašelina
–1,40 m – běžově ocelově šedý jíl
– hlouběji – podloží in situ s úlomky ortoruly

vzorky PA: 1,20 m; 1,25 m; 1,30 m; 1,33 m; 1,35 m; 1,38 m; 1,40 m

- (1,20–1,40 m báze rašeliny a podloží)
3. **Hora Sv. Šebestiána** NA-V 440/01-442
jz. od obce „zastávka ČD Výsluní“, 2,25 km jjv. od k. 906, 1,85 km z. od k. 766 zářez

0,00–0,70 m – černohnědá, slabě rozložená rašelina s úlomky dřev

vzorek PA: hloubka 0,50 m

4. **Načetín NA-RY** d. b. 56/01-424 (b.b. NA-56)
rybník, sz. od obce, 800 m z. od k. 765 a 750 m, jj. od k. 756, dno potoka Načetín – státní hranice
0,00–0,35 m – světle hnědá, slabě (málo) rozložená rašelina s kořínky rostlin
–0,50 m – tmavě hnědá až černá, více stlačená a rozložená rašelina
–0,51 m – ostrá hranice, poloha přeplaveného jemnozrnitého, šedohnědého, fluviálního písku
–0,65 m – sytě černá páchnoucí rašelina, se šupinkami slídy, silně stlačená, na spodu 1,5 cm jílovitá
–0,80 (–0,90) m – rezavě hnědá rašelina, s úlomky dřev, s hojnými makrobytky rostlin (rezavě hnědé zbarvení způsobuje kolísání podzemní vody – vysráženiny Fe^{++})
– dále – úlomky a subangulární valounky ortorul a ojediněle žilného křemene – podloží

vzorky PA: NA-RY 1 hl. 0,65–0,70 m informativní vzorek

5. Načetín NA-L d. b. 57/01-424

zjz. od obce, 1 km ssz. od k. 840 a 1,25 km jz. od k. 783, Načetín – státní hranice, na druhé straně silnice 0,00–0,30 m – tmavě hnědá až černá, slabě rozložená rašelina, při bázi rezavě hnědá
– dále – jílovito-písčité eluvium ortorul

vzorek PA: hloubka 0,00–0,30 m informativní vzorek

6. Načetín NA-C d. b. 58/01-424

z. od obce, 1,4 km ssv. od k. 870 a 300 m v. od k. 747, profil v umělé strouze in situ, kopaná sonda 0,00–0,20 m – přeházená rašelina
–0,85 m – sytě černá, jílovito-písčitá, stlačená rašelina
–1,15 m – rezavě hnědá rašelina s kořeny
–1,32 m – šedočerná, silně písčitá rašelina (patrně blízko podloží)

vzorky PA: hloubky 0,70 m NA-C1

1,05 m NA-C2

1,30 m NA-C3.

Vzhledem k velkému množství vzorků stále probíhá palynologické zpracovávání odebraných profilů, výsledky pylové analýzy jsou srovnávány již s dříve zkoumaným rašelinistěm Boží Dar (BŘÍZOVÁ, 1993, 1995, 1996, VILE et al. 1995) a potvrzovány radiokarbonovými daty.

Podařilo se získat další nové radiokarbonové údaje (Laboratorium C-14 Instytutu Fizyki Politechniki Śląskiej w Gliwicach Polsko, Gd). Pro rašelinistě na Hoře Svatého Šebestiána jsou to: HSŠ1 = Gd -14025 = stáří 1040 ± 100 BP (ve 20 cm) potvrzuje, že skutečně většina svrchní části rašelinistě je odtěžena; HSŠ10 = Gd -14034 = stáří 11750 ± 280 BP, což je báze rašelinistě potvrzující palynologické výsledky svědčící o vzniku močálu či ukládání sedimentů již

v pozdním glaciálu a je srovnatelné s výsledkem z Božího Daru (Hv-19008 = stáří 11240 ± 290 BP, ¹⁴C und ³H – Laboratorium, Niedersächsisches Landesamt für Bodenforschung, Hannover). V r. 1999 byly odeslány další 2 vzorky na datování HSŠ9 = Gd -10 998 = stáří 10 930 ± 140 BP, HSŠ-2/1/1,30 – 1,35 m = Gd -10 996 = stáří 7710 ± 160 BP. Poslední údaj je z profilu Načetín NDR-2 (d. b. 318) = Gd -10908 = stáří 9000 ± 140 BP.

Výzkum organických sedimentů potvrzuje předpokládaný vývoj krušnohorské krajiny a vegetace srovnatelně i s výsledky pylových analýz ostatních oblastí, výsledky pylové analýzy jsou velmi důležité pro hodnocení vývoje krajiny (nejen vegetace) během pozdního glaciálu a následně celého holocénu až dodnes.

Literatura:

- BŘÍZOVÁ, E. (1993): Rekonstrukce vývoje vegetace rašelinistě Boží Dar na základě pylové analýzy. – MS. Depon. in Archiv ČGÚ Praha.
 BŘÍZOVÁ, E. (1995): Reconstruction of the vegetational evolution of the Boží Dar peat bog during Late Glacial and Holocene. – Geolines 2, 10. Prague.
 BŘÍZOVÁ, E. (1996): Pylová analýza kvartérních sedimentů. – Zpr. geol. Výzk. v Roce 1995, 15. Praha.
 BŘÍZOVÁ, E. - HAVLÍČEK, P. - MLČOCH, B. (1999): Výzkum organických sedimentů na listech Hora Sv. Šebestiána a Načetín (Investigation of the organic sediments on the sheets Hora Sv. Šebestiána and Načetín). – Zpr. geol. Výzk. v Roce 1998, 13–14. Praha.
 Vile, M. A. - Novák, M. J. V. - Břízová, E. - Wieder, R. K. - Schell, W. R. (1995): Historical rates of atmospheric metal deposition using ²¹⁰Ph dates Sphagnum peat cores: corroboration, computation, and interpretation. – Water, Air, Soil Pollut. 79 (1–4), 89–106. The Netherlands.

KVARTÉRNÍ SEDIMENTY NA LISTU VRACOV 34-222 A STRÁŽNICE 34-223

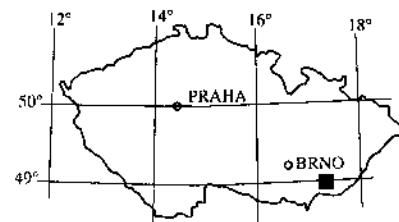
Quaternary sediments on map sheets Vracov 34-222 and Strážnice 34-223

EVA BŘÍZOVÁ¹ - PAVEL HAVLÍČEK¹ - ZDENĚK NOVÁK² - PAVLA PETROVÁ²

¹Český geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

²Český geologický ústav, Leitnerova 22, 658 69 Brno

(34-22 Hodonín)



Key words: Quaternary sediments, Organic sediments, Pollen analyses, Paleopedology, Stratigraphy, Moravia

Abstract: Quaternary sediments (loess, aeolian sands, fluvial, organic and colluvial) were re-evaluated. Among the most important ones are the dune fields south of Vracov – Moravský Písek ("Moravská Sahara").

V rámci projektu geologického výzkumu a mapování 1 : 25 000 Hodonínsko jsme se s kolektivem pracovníků ČGÚ Praha a Brno zaměřili i na podrobné vyhodnocování kvartérních sedimentů.

Na území listu Vracov jsou z kvartérních sedimentů vyvinuty převážně eolicke a fluviální uloženiny. Zajímavým fenoménem, a to po stránce botanické, ekologické a geologické, jsou tzv. mokřady v zalesněné oblasti navátych písků tzv. Moravské Sahary (Doubravy). Jedná se o deprese